

Hjelpestønad

Hjelpestønad kan være en aktuell ytelse som fosterforeldre kan være berettiget til. Mange fosterforeldre har jo fosterbarn med sykdom, eller skader som krever ekstra tilsyn og pleie fra fosterforeldrenes side. Derfor har vi i juridisk spalte denne gangen valgt å ha hjelpestønad til barn som tema.

S Man kan ha krav på hjelpestønad dersom man har et særskilt behov for tilsyn og pleie på grunn av en medisinsk tilstand. Gjelder det barn under 18 år, og behovet er vesentlig større enn det ordinær hjelpestønad skal dekke, kan også forhøyet hjelpestønad være aktuelt. Pleien eller tilsynet må utføres av privatpersoner.

Formålet med hjelpestønad er å gi økonomisk kompensasjon for særskilt tilsyn og pleie når dette ytes i private pleieforhold. Det fremgår spesielt av folketrygdloven at fosterhjem for barn der omsorgen er overtatt av barnevernet, likestilles med slike private pleieforhold og omfattes av reglene.

Av vedlegg til den kommunale fosterhjemsavtalen som har tittel: «Fosterforeldres arbeidsrettslige stilling og deres sosiale rettigheter», fremgår at kommunen ikke kan redusere lønnsgodtgjøring til fosterforeldre i de tilfellene der det også utbetales hjelpestønad etter folketrygdloven.

Hjelpestønad er en skattefri ytelse som ytes etter fast sats som fastsettes av Stortinget, og utbetales månedlig. Ordinær hjelpestønad utgjør per 1. januar 2018 kr 1215 per måned. Forhøyet hjelpestønad ytes etter tre satser. Forhøyet hjelpestønad sats 2 utgjør dobbel ordinær hjelpestønad, sats 3 fire ganger ordinær stønad, og sats 4 seks ganger ordinær stønad.

En skriftlig søknad fremsettes for NAV på deres skjema. Se nærmere på NAV.no for mer informasjon med hensyn til hvordan du søker.

Vilkår for hjelpestønad

De nærmere vilkår fremgår av folketrygdloven kap 6, hvor § 6-4 gjelder hjelpestønad og § 6-5 gjelder

forhøyet hjelpestønad til barn og unge.

Som nevnt må det foreligge et særskilt personlig pleiebehov på grunn av varig sykdom skade eller lyte. Det kan dreie seg om så vel fysisk som psykisk sykdom. Med særskilt behov menes det ekstra behovet for hjelp som foreligger i forhold til behovet friske barn på samme alder har. Med varig menes at sykdommen må vare minst 2-3 år. Barnet må ha gjennomgått hensiktsmessig behandling eller behandlingen må ha kommet så langt at man må kunne fastslå at sykdommen blir varig.

Pleie og tilsyn kan referere seg til ulike typer pleie- og omsorgsaktiviteter, som for eksempel å følge opp medisinering, mating, overvåking, leksehjelp, stimulering/aktivisering, opplæring, trening, hjelp til det sosiale etc.

Forhøyet hjelpestønad kan gis kun til barn under 18 år som har et vesentlig større behov for tilsyn enn det som kreves for ordinær hjelpestønad. Stønaden gis bare dersom stønaden gir barnet/ungdommen bedre mulighet til å bli boende i hjemmet. Ved avgjørelsen av om forhøyet hjelpestønad skal gis og i tilfelle hvilken sats ytelsen skal ytes etter, legges det vekt på følgende momenter:

- Hvor mye barnets fysiske og psykiske funksjonsevne er nedsatt
- Hvor omfattende pleieoppgaven og tilsynet er
- Hvor stort behov medlemmet har for stimulering, opplæring og trening
- Hvor mye pleieoppgaven binder den som gjør arbeidet

Eksempler på saker fra Trygderetten:

Astma – eksem og relasjonsskade
En fem år gammel gutt i et forsterket

fosterhjem ble etter søknad tilstått hjelpestønad sats 1 på grunn av astma i moderat til alvorlig grad og eksemplager. Gutten bodde i et forsterket fosterhjem.

Vedtaket ble anket inn til Trygderetten da fosterforeldrene mente å være berettiget til forhøyet hjelpestønad grunnet barnets store utfordringer og dermed økt behov for tilsyn og pleie.

Av sakens faktum fra Trygderetten fremgår at gutten hadde fått påvist relasjonsskader og utviklingsforsinkelse som følge av en vanskelig omsorgssituasjon i sine første leveår. Det fremgår at adferden til tider har vært provoserende og utagerende, og fosterfamilien hadde brukt mye ressurser på å takle hans adferdsvansker. Det ble fra fosterhjemmet anført at man måtte ta hensyn til relasjonsskaden ved fastsetting av stønadssatsen. NAV Klage og anke anførte imidlertid at det kun var ekstra tilsyn og pleie på grunn av sykdom, skade eller lyte som ga rett til hjelpestønad, og at relasjonsskade som følge av omsorgssvikt ikke kunne anses som en sykdom og ikke begrunne forhøyet sats. Trygderetten var ikke enig i dette, og uttalte at de sosiale, følelsesmessige og adferdsmessige vanskene som har preget guttens personlighet i oppveksten, måtte anses å være en medisinsk lidelse som kunne vektlegges ved vurdering av behovet for særskilt tilsyn og pleie. Videre fant retten at adferdsvanskene også gjorde medisinering og stell av astma og hudplagene mer krevende. Etter en samlet vurdering ble hjelpestønad sats 2 innvilget.

Føtalt alkoholsyndrom, og psykisk utviklingshemming
Saken gjaldt en fire år gammel gutt

Dette er Fosterhjemskontakts juridiske spalte der advokat Marianne Oftedahl tar opp barnevernfaglige spørsmål. Marianne Oftedahl er ansatt i Norsk Fosterhjemsforening som advokat og faglig ansvarlig.

Marianne Oftedahl

med diagnosen føtalt alkoholsyndrom, med ADHD-lignende symptomer og diagnosen uspesifisert psykisk utviklingshemming. Gutten hadde bodd i forsterket fosterhjem siden han var tre år, hvor fosterforeldrene var frikjøpt henholdsvis 100 og 20 prosent. Fosterfamilien mottok også omsorgslønn i 19 prosent stilling. Det var innvilget 80 timer spesialpedagog og 880 timer med voksenkontakt i barnehagen. Gutten hadde forhøyet hjelpestønads sats 2.

NAV avslo etter søknad forhøyet hjelpestønads sats 3. Saken for Trygderetten gjaldt om grunnlag for hjelpestønads sats 3 var til stede, eller om NAV sitt vedtak skulle opprettholdes.

NAV klageinstans var enig i at gutten hadde et betydelig større behov for tilsyn og pleie enn hva jevnaldrende barn har, og at han lå godt over hva som kreves for å tilstå sats 2. Det ble fremhevet at denne forskjellen til jevnaldrende ville kunne øke jo eldre han ble og at han da kunne bli berettiget til høyere sats, men at alle barn på hans alder har et behov for tilsyn og pleie.

Trygderetten var enig med Nav Klageinstans. I vurderingen av om hjelpestønads sats skulle forhøyes la retten vekt på at den ankende part fikk omfattende bistand i dagliglivet. Retten la til grunn at det måtte foretas en ny vurdering mht økning av satsen når den ankende part skulle begynne på skolen, da dette vil tilsi en stor endring i hans hverdag, hvor han vil kunne ha behov for ytterligere støtte.

ADHD

Jente med ADHD fikk sats 1 fra hun var åtte år. Hun hadde et tydelig pleie- og tilsynsbehov sammenlignet med andre barn på samme alder. Da hun ble 15 ble det søkt om forhøyet hjelpestønads. Av uttalelse fra PPT fremgikk at hun ville ha behov for betydelig oppfølging gjennom tenårene. Behov for generell veiledning og oppfølging var betydelig større enn alderen skulle tilsi. Jenta var kognitiv umoden, og hun hadde store problemer med å mestre sosial kommunikasjon. I tillegg til ADHD slet jenta med følgevansker i form av sosial angst og tvang.

Sats 2 ble innvilget, Det ble vektlagt at hun var blitt 15 år, en alder der ungdom blir mer og mer selvhjulpne og uavhengig, noe som ikke gjaldt for jenta.

ADHD og Tourette

Gutt hadde Tourette og ADHD. Det ble innvilget forhøyet hjelpestønads sats 3 fra fylte ti år.

Retten var enig med NAV i at vilkåret for å få sats 3 ikke var oppfylt før denne alderen. Begrunnelsen var at pleie- og tilsynsbehovet frem til ti år ikke var stort nok sammenlignet med andre barn på samme alder.

Kilder:

Rundskriv til folketrygdloven

Lovdata.no

Nav.no

Foredrag ved rettighetscenteret i FFO

